

Vidéki chanukka-estélyek

A szatmári Debora Chanukka ünnepélye december 14-én zajlott le a Városi Színházban, mely alkalommal Reichenbach Herman négy felvonásos zsidó társadalmi drámája „A billicsek“ került színpadra. Az ünnep jelentőségét dr. Markovits Rodion író méltatta. Az előadás fényesen sikerült és ebben a sikerben a hivatalos színészek mellett méltó módon osztoztak a Debora műkedvelői is.

Besztercén a Brecher Julia és Kimmelmann Berta urnák vezetése alatt álló két jótékony nőegylet táncal egybekötött műsoros Chanukka-estélyt rendezett, melynek programját a legváltozatosabb számok töltötték be a besztercei zsidó ifjúság lelkes részvételével. Az estélyen, amely fényes keretek között és várakozáson felüli eredménnyel végződött, jelen voltak az összes besztercei polgári és katonai előkelőségek. A rendezés nagy munkáját dr. Fon Béláné urnó, a bukaresti országos nőegyleti kongresszus besztercei delegáltja és Weinberger Maxi nőegyleti titkár végezték fáradságtalan buzgalommal, akiket ezért a legnagyobb elismerés illet.

A karánsebesi Kis Aviva hiszlév 26-án tartotta meg díszes keretek között fölvatvó jellegű Chanukka-ünnepélyét. A királyhimnusz előnéklése után Schwartz Jolán lelkes beszédet tartott a Kis Aviva tagjaihoz, majd az aviva esküt mondatta el a fölvatvókkal. Az avató beszédre Markstein Edit, a Kis Aviva vezetője, választott meghatottan. Az avatást Littmann Szerén a resitai 103-ha-aviva alkalmi verse zárta be, melyet Schön Lonci szavalt el. Ezután kezdődött a tulajdonképeni Chanukka-ünnepély. Mincha után gyertyagyújtás, miközben a „kicsi kórusa“ elnékelte a Mázó Czurt. Handler Gyuri dr. Taubes karánsebesi főrabbinak „Moansz czar jeschuosi“ című versét adta elő, utána Rosenthal Izó Theodor Herzl „Chanukka“ c. írásművét adta elő német nyelven. Az ünnepi beszédet Dr. Taubes főrabbi tartotta. A műsor további számai a következők voltak: Rosenfeld Sándor: „Román“ című versét szavaltta Österreicher Mariska. Pető Tibor: „Nyolc kicsi mécses“ előadó Weisz Hilda. A „Chanukka Leuchter“ című egyfelvonásosban: Rosenthal Izó, Fischer Bösi, Schön Lonci, Pollák Timi, Weisz Hilda, Brand Mancsi, Waldberg Janka, Pollák Baba, Weisz Erzi Markstein Edith szerepeltek sikeresen. Patai József: „Makkabeus énekét“ Deutsch Miksi szavaltta. Pollák Baba hatásos magyaryelvű szavaltata és Kotlarewsky héber szavaltata utána „Chanukka csendje“ monológ következett, előadta nagy sikerrel Samu Bubi. Az ünnepély a Hatikva akkordjaival ért véget.

A brassói Barisszia táncal egybekötött műsoros estélyt rendezett szombaton este az Iparos-egylet nagytermében. Az előadás és a hangulat tradicionálisan jó volt. Méth Ferenc tartalmas prólogot mondott. Halmágyi Mária saját verseiből szavalt. Sobvartz Jenő jiddis és héber dalokat énekelt. Kvalitatosan Horovitz Tuka precíz zongorakísérete mellett. Guth Gyula ötletes epilógot mondott. A közönség a reggeli órákig nagyon jó hangulatban mulatott.

A szászrégeni Aviva, Barisszia, Helyicsoport és Joint december 15-én együttes Chanukka-ünnepélyt rendeztek. A központ részéről dr. Klein Miksa és Giszkalay János vettek részt az ünnepségen. Az ünnepség műsora szép volt és némely kifogásolható momentum mellett is öröndetes képet nyújt arról a példás és harmonikus munkásságról amelyet a felsorolt területek, de különösen a szászrégeni Aviva a zsidó ügy érdekében kifejtettek. A programot Schwartz főkantort nyitotta meg, a chanukka-mécses ünnepélyes meggyújtásával. Giszkalay prólógja után dr. Klein Miksa ünnepi beszéde következett. Dr. Gidálné Schubert-variációkat adott elő zongorán, Blumenthal Fridus nagyon bájos bécher táncot mutatott be, a kicsiny Gábel Riza és Moskovits táncduettel szerepeltek. Virág Lajos, a kolozsvári Magyar színház tagja német és román műdalokat adott elő és végül Schwartz főkantort, gyönyörű jiddis énekszámait zárták be az ünnepséget. A program tulnyomó része zsidó volt és méltó a Chanukka megünneplésére. A szászrégeni zsidóság nem vett osztatlanul részt az ünnepségen. Ennek oka az, hogy a helybeli „Iz. Leányegylet“ még mindig nem tudott bekapcsolódni az egységes zsidó munkába. Az ünnepségek egyik eredménye, hogy egy ad hoc tanácskozás alkalmán közös platformot találni arra, hogy ez a még mindig asszimilációs mentalitású egyesület a jövőben harmonikusan együttműködjék a régeni zionista testületekkel.

A minisztertanács elítéli a Bacalbasát ünneplő tábornokok fascista kijelentéseit

Petrescu Comnen jelentése a Népszövetség Romániát érdeklő határozatairól

(Bucuresti-Bukarest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai ma délután minisztertanácsra ültek össze Bratianu Jónel elnöklétével.

Mindenekelőtt a kamarában tegnap Madgearu által szóvá tett Holcan és Brosteanu tábornokok azon eljárását vitatták meg, hogy Bacalbasa újságíró bankettjén fascista kijelentéseket tettek. A minisztertanács elítélte a két tábornok eljárását és katonai bizottságot alakítottak a vizsgálat megejtésére.

Ezután tárgyalás alá vették a CFR vezérigazgatóság határozatait a tisztviselők és az újságírók vasuti szabadjegye ügyében és megbízták Bratianu Vintilát és Alexandru Constantinescut, hogy erre vonatkozólag részletes javaslatot dolgozzanak ki. Az eddigi szabadjegyeket 1926 április 1-ig meghosszabbították.

Bratianu Vintila bejelentette, hogy a fize-

tésjavításokra előirányzott 3 milliárd lej felosztása ügyében a minisztériumok vezetőit össze fogja hívni. A nyugdíjasok ügyét is meg fogja vizsgálni.

Duca külügyminiszter felolvasta azokat a jelentéseket, amelyeket Petrescu Comnen küldött a Népszövetség legutóbbi ülésén Romániát érdeklő kérdésekről. Ezekből a jelentések-ből megállapítható, hogy

1. Romániát beválasztották a leszerelési bizottságba.

2. A telepések kártalanítása, illetve a 700 ezer frank felosztása ügyében a román álláspont győzött.

3. A Népszövetség a román kormány iskola-politikájával kapcsolatban megállapította, hogy Románia a kisebbségekkel szemben toleráns magatartást tanusít.

Ezzel a minisztertanács véget ért.

Az új egyházi törvényjavaslat általános rendelkezései

Az egyházi adókat hatóságilag is be lehet hajtani. Az állami szubvenciót csak hosszadalmas eljárással lehet megszerezni

(Cluj-Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magánoktatási törvényjavaslattal egyidejűleg a kisebbségek életére nem kevésbé fontos törvényjavaslat tárgyalását kezdte meg a parlament: a kultuszjavaslatot, amely a kisebbségi egyházak jogi helyzetét fogja szabályozni. Lepadatú miniszter most készült el a törvényjavaslat végleges szövegével és így a javaslat csak a karácsonyi szünet után válhatik törvényvé.

A javaslat első része általánosságban foglalkozik az egyházak jogi helyzetével, míg a másik része az egyes egyházak speciális helyzetét és belső viszonyait szabályozza. Alább ismertetni fogjuk a javaslat általános részének főbb pontjait:

Az állam kölcsönös szabadságot és védelmet biztosít az összes vallásfelekezeteknek, amennyiben azok gyakorlása nem vezet a közrend, a közérdekek és a szervezőükről szóló törvény megsértéséhez. A szabad vallásgyakorlat megakadályozását a büntető törvénykönyv megfelelő rendelkezései szerint büntetik.

A vallásos meggyőződés nem lehet akadály a vallásosok számára, hogy valaki összes polgári és politikai jogait gyakorolja,

viszont nem is mentesíti a törvényes kötelezettségektől.

Az egyházak vezetőemberei és papjai csak teljesjogi büntetlen előéletű román állampolgárok lehetnek. Amennyiben azonban valamely vallási közösség létérdekét veszélyeztetné ezen feltételekhez való szigorú ragaszkodás, a kultuszminisztérium megengedheti kivételesen, hogy külföldi állampolgárokat is alkalmazzanak.

Az egyes vallásfelekezetek törvényesen megszervezett testületet, (hitközségek, parochiák, püspökségek stb.) jogiszemélyek, amelyek belső ügyeiket, vagyonukat és alapítványukat a 47-ik szakasz által jóváhagyott szervezeti szabályzat alapján kezelhetik. Ezeket a felekezeti vagyonokat, alapokat és alapítványokat azonban csak rendeltetésüknek megfelelő célokra lehet hasznosítani olyan kezeléssel, amely megfelel az érvényben lévő törvényeknek.

Az egyházak kívánságára az állami végrehajtószervek a kultuszminisztérium engedélye alapján közreműködhetnek az egyházi fórumok határozatainak végrehajtásában.

A 13-ik paragrafus kimondja, hogy az egyes vallásfelekezeteknek joguk van kulturális és jótékony intézményeket létesíteni, fenntartani, kezelni és ellenőrizni. A vallásfelekezeteknek joguk van arra, hogy a közoktatási törvények értelmében az összes nyilvános és magániskolákban gondoskodjanak a felekezetekhez tartozó tanulók oktatásáról.

Jogában áll bármely vallásfelekezetenek, hogy papi testületének előkészítésére speciális intézeteket létesítsen.

Ezeknek az intézeteknek a teológiai programját az illetékes egyházi hatóság állapítja meg

és közli a kultuszminisztériummal. A román történelem, román nyelv és irodalom előadása azonban kötelező ezekben az intézetekben.

Külön rendelkezések szabályozzák az egyház és állam közötti viszonyt. A javaslat első sorban leszögezi, hogy a külön törvényben szabályozott jogokkal bíró görögkeleti ortodox valláson kívül Romániában a következő elismert vallások vannak) görögkatolikus egyesült, evangélikus, luteránus, latin és örmény riasu katolikusok, református, unitárius, örmény gregoriánus, zsidó és mohamed vallás.

Az egyház fenntartásához szükséges anyagi eszközöket elsősorban a szervezeti szabályokban előírt saját jövedelmekből kell fedezni.

A felekezeteknek joguk van illetékes egyházi hatóságok útján külön vallási illetékeket is kiroáni tagjaikra. Ezeket a kultuszadókat szükség esetén állami szervek bözbejöttével is be lehet hajtani.

A pénzügyminisztérium által megszervezendő eljárás szerint. Az illető egyház kérésére az állam kiegészítheti az egyházi alkalmazottak fizetésénél, vagy más szükségleteknél mutatózó hiányokat, miután alaposan megállapította, hogy az egyház mindenféle jövedelme sem elegendő a szükségletek fedezésére. Az állami támogatás arányban kell legyen a vallásfelekezethez tartozó román állampolgárok számával az összlakossághoz viszonyítva, valamint az egyház anyagi helyzetével és reális szükségletével. Ezeket a segélyeket csakis speciális szükségletek fedezésére adhatja az állam, nem pedig általános rendeltetésű.

Az állami segélyben részesülő felekezeti intézmények kötelesek rendszeresen evidenciában tartani és a kultuszminisztériummal közölni, hogy a szubvenciót a megjelölt célra és a törvényeknek megfelelően fordították-e.

Minden olyan állást, amely állami szubvencióban részesül, a kultuszminiszternek is jóvá kell hagynia.

A felekezetek egymásközötti viszonyáról is intézkedik a törvényjavaslat, amely kimondja, hogy bárkinek jogában áll akár melyik elismert vallás kötelekébe tartozni. Minden 18 évan feletli polgárnak joga van egyik vallás kötelekéből egy másikba átlépni. A házasságra lépő nők fiatalabb korukban is áttérhetnek. Ezt a szándékot két tanu jelenlétében személyesen kell bejelenteni az illetékes anyakönyvi hivatalnál, ahol jegyzőkönyvet vesznek fel és azt nyolc napon belül írásban megküldi annak az egyházfőnek, amelyhez a bejelentő tartozik. Amennyiben az áttérni szándékozó harminc napon belül nem másította meg elhatározását, áttérése joghatályos. Az anyakönyvvezető ennek megfelelően módosítja az anyakönyvet, amiről értesíti annak a vallásnak a papját is, amelybe az áttérés történt. Ugyanezek a formalitások kötelezők azokra is, akik felekezeten kívüliek akarnak lenni.

A talmu

A minap meghallgatva Lajos előadásának a kiválóan meggyőző és a katedra ólmcs nagygatás unott bölcselkedés oda hívta: közölsből, sorolatoknak begyömösznem is gondolhatott tálakat is o'ykor a Akiba Egerről mondj egy fiatal tudós kézirata írta hozzá előszót.

— Hagyd itt, m

Másnap szemrehá

— Te ezt kommu

ralmaira. A'olvastam

inkább erre a te kom

— És elriasztásul hoz

nak azt a mondásá

szolgája is király. H

natkozik, jó fiam. A

az maga is király le

Amint hogy nem

nagyszerű alkotás n

művészet mással, m

ren maradatdót adta

Goethe interpretálój

des Györgyára gondol

önálló kultúra megte

Hatvany Lajos, m

lágosan és kétségbev

ragy interpretátorai

Biblia és Talmud m

ányalatt lemerre és

világánál megvilágító

és hangulatot kutató

amint Ady Endréné

lalta, e poemákat, a

kötetekbe vett bölcs

meგრззობbat monda

zsidó vonás. Enléke

הוא יושנה מזה וחתם

Valóban, nem le

elismértelt költői t

dóttal, mert minden

nak a megértő szám

Az Ady-magyar

modern formában f

a zsidó irodalom kö

Igaz, hogy neki

nemcsak Ady költés

értés, hanem —

összetéllakozása foly

készültségével, kifir

dott mutatni a mag

ő nyeste, ő nemesi

móltérésig.

A zsidó Hatvan

tása tette lehetővé,

magyarság eorsford

kínese megmaradjo

Unott lamentá

afólt, hogy Magy

veteli haza a kijó

legos kurzusában,

ebből az alkalembó

kiabálni feléje. Az

zenu író mint Hat

ságait pontosan hoz

nagy vonalához, a

szocialista Lassalle

was ist“ — lelki

a leginkább hivato

Csak mint szembe

hogy amíg a hábor

zsidó arisztokratái

kapcsolódtak a zsid

országi zsidó mag

alapítványon, az

tul alig jutottak.

schildok, a Mond

milia a zsidó ujj

előbbrejutást adnak

furesabb uton s m

A nagy havazások miatt óriási késéssel közlekednek a vonatok

Bukarest és Konstanca között teljesen szünetel a forgalom

(Bucuresti-Bukarest, dec. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagy havazás és hideg időjárás bekövetkezése óta a román államvasutak egyre nehezebben tudják lebonyolítani a személy- és teherforgalmat. A CFR vezérigazgatósága ma hivatalos kommunikét tett közre, amely szerint

a tegnapi havazások újabb forgalmi zavarokat idéztek elő a vonatok közlekedésében.

Bukarest és Konstanca között egy a személy, mint a tehervonatok közlekedése már napok óta szünetel mert az egyre jobban feltorló hórétegeket a legnagyobb nehézségek árán sem tudják eltakarítani. A vasuti üzletvezetéség tegnap egy próbavonatot indított erre a vonalra, amely azonban utközben megakadt és azóta Bucesti állomáson vesztegel.

A beérkezett jelentések szerint a vasuti vonalakat ezen a helyen egyméteres hóréteg borítja és

a hideg olyan magas fokot ért el, hogy a próbavonat mozdonya befagyott. Ugyancsak szünetel a teherforgalom Chitilában is és a fővárosi vasutak napok óta erre a vonalra sem vesznek fel szállítmányokat.

Az Orient expresz-nek tegnap este a menetrend szerint 11 órakor kellett volna Bukarestbe érkeznie, de ehelyett csak reggel nyolc óra tájban futott be.

Az expressz kilenc órás késését az olaszországi és jugoszláviai nagy havazások idézték elő.

Az erdélyi forgalomban még ezideig nagyobb fennakadás nem történt, azonban a három, sőt négyórás késések itt is gyakoriak. Különösen a Brassó és Predeal közötti meredek pálya idéz elő nagy késést. A Szamosvölgyen átlag egyórás késéssel közlekednek a vonatok.

Gömbös még szigorítani akarja a numerusz klauzuzst

„Ha hozzá mernek nyulni a numerusz klauzuzshoz, egyetlen zsidó sem fog többé magyar egyetemre járni.“ Numerusz klauzuzst akar a kereskedőkre, iparosokra és az összes intellektuális foglalkozásokra

Bethlen fajnak tekinti a zsidóságot

(Budapest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetgyűlés mai ülésén Vázsonyi Vilmos azt a kérdést intézi a miniszterelnökhöz, fajnak, vagy felekezethek tekinti-e a zsidóságot. Bethlen miniszterelnök kijelenti, hogy a zsidóságot fajnak tekinti és ehhez semmi kétség nem férhet. A kormánynak is ez az álláspontja és ezen nincsen módjában változtatni.

A fajvédők tegnap nagy vacsrát rendeztek, amelyen Gömbös Gyula izgatott hangra és valószínűleg fenyegető beszédet tartott a numerusz klauzuzsról. Kijelentette, hogy biztos információja van arról, miszerint az angol zsidó egyesület a nemzetközi szabadkőművészpáholyok ösztönzésére vitte a numerusz klauzuzs kérdését a Népszövetséghez. Ha a kormány — mondotta — nem tud elég dacot mutatni, úgy adja át helyét azoknak, akik tudni fogják kötelességüket a nemzettel szemben. Majd pártja nevében erőlyesen tiltakozik a numerusz klauzuzs törvény revíziója ellen. Figyelmezteti a kormányt, jól gondolja meg mit cselekszik, mert az újabb

Trianont nem hajlandók elvieselni. A Népszövetség, ez a nemzetközi zsidó maffia, illetéktelenül avatkozott bele a magyarság ügyébe. Gömbös figyelmezteti a zsidóságot, amely a numerusz klauzuzs óta csak előnyöket élvezett, hogy abban a pillanatban, mihelyt a numerusz klauzuzshoz hozzányulnak, követelni fogja a foglalkozási kataszter megvalósítását és a numerusz klauzuzs kiterjesztését a közgazdasági és az intellektuális életre. Ha hozzá mernek nyulni a numerusz klauzuzs törvényhez, egyetlen zsidó sem fog többé magyar egyetemre járni. Méhely Lajos törvényes intézkedést sürget a zsidó-keresztény vérkeveredés megállítására.

A szlovák fascisták

Pozsonyban összerombolták a cseh cégtáblákat

Hlinka feketeingesei terrorral akarják kidomborítani a városok szlovák jellegét

(Kassa, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már az Uj Kelet, hogy Hlinka páter egész Szlovákiában megszervezte a szlovák fascisták feketeinges testőrgárdáját. A szlovák fascisták türelmetlen nacionalizmusa legfőképpen a csehek ellen irányul és kiméletlen terrorral igyekeznek a városok szlovák jellegét „kidomborítani“. A kidomborítás eszköze természetesen a fascista furkósbót, amely tegnap jutott először szerephoz Pozsony utcáin.

Tegnapra virradó éjjel 12 óra tájban mintegy 20-25 „ludák“ feketeinges zárt sorokban vonult a Megyeház térről a Széplak utcába. Valamennyien fokossal voltak fölfegyverkezve, ami már akkor feltűnést keltett a járókelők között, mikor még nem is kezdték meg „munkájukat“. A Posta utca közelében azután megkezdődött a „munka“. Katonás vezényszavak hangzottak el, mire a feketeingesek nyugodt csöndben egy üzlet elé léptek, vállukra emelték egyik társukat, aki rövid erőlködés után letépett egy cégtáblát.

A recsegés-ropogás és a zuhanás hallatára csöndület támadt, de a kíváncsiak még nem értették meg a történeteket. Csak mikor az eset másodszer és harmadszor megismétlődött, vált érthetővé, hogy a feketeingesek haragja a nemzetközi cégtáblák ellen fordult.

A cégtábláknak ugyanis, amelyeket a szlovák fascisták leromboltak, magyar, német, vagy cseh felírásuk volt. Üveg cégtáblákat vezényszóra fokosokkal zúztak össze a feketeingesek. A vezényszó jellemezte a feketeingesek egész

Széplak utcai szereplését.

Vezényszóra sorakoztak, vonultak odébb, oszlottak kétfelé és vezényszóra vonultak be munkájuk befejezése után a Széplak utca végén az Erzsébet-kávéházba.

A félóra alatt, míg a 8-10 cégtáblát összerombolták, nagy tömeg gyűlt össze, amely bámulva nézte a Pozsonyban szokatlan látványt. A tömeghez csatlakozott egy rendőr is, aki rövid időközönként befújt a sippjába. A vészjelt azonban mindvégig hiába adta le, alig kétszáz lépésnyire a rendőrpalotától nem tudott egyetlen más rendőrt sem összeszopolni.

Igy kénytelen-kelletlen csatlakozott a feketeingesek kísérei közé és szép szóval igyekezett a fascistákat megbékíteni. Ezek azonban mitsem törődtek vele és rá sem hederítettek, amikor igazolásra szólította fel őket. Így a feketeingesek fokosa először rendőri asszisztencia mellett működött Pozsonyban.

Jóval később, amikor a feketeingesek már rég megitták feketéjüket az Erzsébet-kávéházban, megmozdult a rendőrség is. A város más tájékain összefogdostak három feketeinges diákokot meg egy munkást, akiket reggelig fogvartartottak. Minthogy egyikükre sem sikerült reábizonyítani, hogy résztvettek a cégtáblák szétrombolásában, szabadon bocsátották őket.

* Nagyváradon hirdetések előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradon képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyűzet.)

Az ügyész ezután sajnálkozásának ad kifejezést afelől, hogy a politikai rendőrség az ügybe beavatkozott és a merénylet motivumának kérdését felvetette. Ezáltal szabad teret engedett a kommunisták, másrészen az ukrán titkos katonai szervezetek vádaskodásainak. A nyomozást mindvégig a bünyügyi rendőrségnek kellett volna vezetnie, amely ténybeli bizonyítékokat produkált. Már az első perctől kezdve megállapította ugyanis, hogy a merénylet világos gummikabátot és fehér kalapot viselt. Már pedig Steigert kivül senki nem volt akkor a Mária-téren, aki haso ló öltözetet hordott volna. Megállapította a bünyügyi rendőrség azt is, hogy Steiger a merénylet elkövetése után elfutott a tett színhelyéről.

— Azt elismerem, — folytatta az ügyész — hogy az egyes tanuk vallomása között vannak bizonyos nézeteltérések. Orniczka kisasszony, aki Steiger mellett vallott, hazudott. Igazat kizárólag Ledl asszony, ez az idős és komoly nő, továbbá Paszternák kisasszony mondott, akik mind a ketten Steiger ellen vallottak. A többi tanuk kivétel nélkül hazudtak azzal a szándékkal, hogy a zsidó Steigert mentesítsék a vád alól.

Beszéde végén az ügyész kéri a bíróságot, hogy a vád értelmében mondja ki az ítéletet. A vádbeszédet, amely délelőtt tíz órától délután félnégyig tartott, a tárgyalóterem közönsége visszafojtott lélegzettel hallgatta. Steiger az egész idő alatt egyetlen mozdulat nélkül, higgadtan, merev arcvonásokkal ült a helyén.

Az utolsó tárgyalási napon, közvetlenül az esküdteknek ítélethozatalra való visszavonulása előtt Franke elnöknek, valamint néhány esküdtnak ukrán és lengyel nyelvű leveleket kézbesitettek, amelyben halállal fenyegetik meg őket, ha Steigert felmentik.

Január elsején az összes végrehajtóknak vizsgáznok kell

Uj pályázatot kell beadni az állásukért. Érvénybeléptették a regáti portarel-rendszert

(Cluj-Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az igazságügyminisztérium elrendelte, hogy az erdélyi végrehajtói állásokat 1926 január 1-től kezdve a regáti portarel-rendszer alapján átszervezzék. Ennek a rendeletnek az értelmében az összes erdélyi végrehajtók január elsején elvesztik állásukat és ettől az időponttól kezdve csak azok lehetnek végrehajtók, akik a királyi táblánál működő vizsgabizottságok előtt a portarel-vizsgát leteszik.

A rendelet kimondja, hogy a vizsgára elsősorban azok jelentkezhetnek, akik már eddig is végrehajtók voltak. Ezeknek minden más pályázóval szemben elsőbbségi joguk van. Kivülük azonban mindenki pályázhat, akiknek megfelelő képesítésük van. Az első vizsgát december 20-án, vasárnap fogják megtartani.

Végül kimondja a rendelet, hogy a végrehajtói hivatal a jövőben nem a járásbíróságok, hanem a törvényészek kebelében fog működni. A hivatal élén egy bírói rangban lévő tisztviselő fog állani.

Munkatársunk értesülése szerint az igazságügyminisztérium rendelete elsősorban azt célozza, hogy a nemrégiben elbocsátott bírói tisztviselőknek alkalmuk legyen végrehajtói állást szerezni és hogy ezáltal a régi rezsimből még ittmaradt néhány végrehajtó helyét is regáti és erdélyi románok foglalják el. A rendelet folytán az a veszély fenyeget, hogy olyan végrehajtók, akik már harminc-negyven éve vannak az állam szolgálatában, máról holnapra elvesztik állásukat.

* Biztosítsuk életünket és vagyóunkat Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértódlásoknál reggel éhgyomorral 1 pohár természetes „Ferencz József“ keserűvizet iszunk. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferencz József-víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Az Uj Kelet az egyetemes napilapja
Szerkesztők: Giszka
Felelős szerkesztő Dr.
Előfizetési árak: Egy
240 le, félre
Az Uj Kelet cikroinai
megjelölésével

Egy cí

A budapesti Ne
ben van egy me
nagy magyar fest

Szombat

5686. Tórvét 2.
Szádra: Mikoc
1925. dec. 19.

Mert úgy vélték,
mélységesebben
emlékének.

A bécsi Bolved
en nemzeti hősr
Még a néhai Fer
A szobor talpazat
Beer.

Newyork leg
az amerikai sz
Washingtonnak sz
tás és mégis, a k
vel hat. A szob
neve: F. Beer.

Van az amer
szoboralkotásuk.
A talpazatán ugy

Es amerre az
valamirevaló szép
Beer neve nem hi
sorában. A XIX.
vésze volt. Genij
teljes szegénység
lághirig és gazd
netben ma már
Es mégis csak k
a műalkotások.
Beer neve a tör
tapogatózások v
győtrődő önma
adatott csak me
ugy megtalálja

Van egy szobra
jesülése: én ma
zeum falai höző
Jisráél.“ Szob
ezredéves fájdal
ezen a szobron
zet tragikusan
végete. Ebben
alkotásban talá
vész önmagát.

lásnak történet
mester volt, ne
mozott művész,
volt arról, hog
Bécsben nevelk
sikereit, Párisb
nek csucspontj
az emberiség v
keknél olyan

De éppen e
Párisban tartó
keresztül egész
Ez a botrány
akiknek lelke
zsidó érzés is
nagy lángra l
kedett meg B
dauval és azót
Akkor ébredt
éret és ezen

Br

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemmel erdélyi és bánági zsidó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 25 lej, negyedéves: 240 lej, félévesre 450 lej, egész évre 850 lej.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomzatai csak a forrás megjelölésével engedjék meg.

Egy cionista szobrász

A budapesti Nemzeti Múzeum egyik termében van egy mellszobor. Munkácsynak, a nagy magyar festőnek csudálatosan élő mellszobra. Nem tudom, a kurzus ott hagyta-e régi helyén vagy se. Ha lomtárba dugta vagy titkon elköttyvetelte: meg volt a jó oka rá. A szobor talpazatába egy nagyon gyanús hangzó név van vésvé: F. Beer. Nem is olyan régen, maga a Magyar Nemzeti Múzeum rendelte meg azt a szobrot, alkotójánál.

Szombat

5636. Tóvát 2.
Sziára: Mikoc
1925. dec. 19.

Mert úgy vélték, hogy így hódolhatnak legmelységesebben a legnagyobb magyar festő emlékének.
A bécsi Bolvedere-ben, a régi Ausztria egyetlen nemzeti hősenek Tegethoffnak szobra áll. Még a néhai Ferencz Jozsef császár csináltatta. A szobor talpazatába egy név van vésvé: F. Beer.
Newyork legnagyobb parkjának közepén, az amerikai szabadságharc nagy hősenek Washingtonnak szobra áll. Monumentális alkotás és mégis, a hiszlasztikának közvetlenségével hat. A szobor talpazatában alkotójának neve: F. Beer.
Van az amerikaiaknak még egy hatalmas szoboralkotásuk. A newyorki Columbus szobor. A talpazatán ugyanaz a név: F. Beer.
És amerre az ember csak fordul, ahol csak valamirevaló szépművészeti múzeum van, F. Beer neve nem hiányozhatik a műgyűjtemények sorában. A XIX. század egyik legnagyobb művésze volt. Genije, az ismeretlenségéből és a teljes szegénységéből tört utat számára a világhír és gazdagságig. A művészetek történetében ma már kitörölhetetlenül ott áll a neve. És mégis csak kevesen tudják, hogy mindazok a műalkotások, amelyeknek révén Friedrich Beer neve a történelemé lett, csak gyöngye tapogatózások voltak egy mélyseges léleknek gyötrődő önmagátkeresése. Kevés zseninek adatott csak meg, hogy ezen a kereső uton úgy megtalálja önmagát, mint Friedrich Beer. Van egy szobra, alkotó életének nagy hiteljesülése: én magam sem tudom, melyik múzeum falai között őrzik. A szobor neve: „Sómá Jisráél.“ Szobrász vésője még nem tudott ezredéves fájdalomat úgy kifejezni, ahogyan ezen a szobron van megörökítve a zsidó nemzet tragikuson fenséges örökkévalósága és végzete. Ebben a szoborban, ebben az ihletett alkotásban találta meg ez a nagy zsidó művész önmagát. Érdekes, ennek a magáratalálásnak története. Friedrich Beer már világhírű mester volt, nemzetközi kitüntetésekkel elhalmozott művész, amikor még csak fogalma se volt arról, hogy zsidó. Brünben született, Bécsben nevelkedett, Rómában érte meg első sikereit, Párisban emelkedett művészi hírnevének csúcspontjára: hazája a nagy világ, népe az emberiség volt, amint az már művészlelkeknek olyan megszokott dolog.
De éppen ebben az időben, amikor Beer Párisban tartózkodott, hozta izgalomba Párison keresztül egész Európát a Dreyfuss botrány. Ez a botrány arra mindenesetre jó volt, hogy akiknek lelke mélyén még csak egy szikrányi zsidó érzés is szunnyadt, azt a szikrát tudatos nagy lángra lobbantá. Abban az időben ösmertedett meg Beer, Theodor Herzl és Nordaual és azóta is a legodaadóbb hívők maradt. Akkor ébredt föl benne a zsidó öntudat és önzert és ezen a zsidó öntudaton keresztül ta-

Az Uj Kelet tavaszi Palesztina-kirándulása

Az Uj Kelet szerkesztősége az erdélyi Palesztinahivatal közreműködésével 1926 tavaszán (március vagy április hónapokban) nagyszabású Palesztinakirándulást rendezését tervezi. A kirándulás pontos időpontja még nincs megállapítva, mert a rendezőség ebben a tekintetben figyelembe akarja venni a jelentkezők óhaját. Az erdélyi társas kirándulásnak rendkívül gazdag és változatos programja lesz és módot fog adni minden résztvevőnek a mai Palesztina alapos megismerésére. A kirándulók a hajón is kóser ellátásban részesülnek. A rendezőség ma még nem tudja teljes pontossággal a költségeket megállapítani, de az alább közölt árak a valószínűség szerint nem fognak változást szenvedni.

lalta meg művészi önmagát. Az első megnyilatkozása ennek a magáratalálásnak az az emlékérem volt, amelyet az első cionista világtkongresszus emlékére készített. Ez magáratalálásának ragyogó csúcspontja a „Sómá Jisráél.“
Ma 80 esztendője, 1845-ben született ez a nagy zsidó művész, a zsidóság első „nemzeti“ művésze, aki magátkeresés útján a zsidó lényegét találta meg. 67 éves korában halt meg. Neve és alkotásai az egész emberiségé, de a lelke a miénk volt és emléke a zsidó pantheonban ott fog állni a nagy keresők és a zsidóságban magukra találók sorában. (g. j.)

A „Der Jude“ anktéje az antiszemitizmusról és a zsidó népiségről.

Berlinből jelentik: A Martin Buber szerkesztésében megjelenő „Der Jude“ című folyóirat a napokban külön számot ad ki, amely az antiszemitizmussal és a zsidó népiség kérdéseivel foglalkozik. A rendkívül tartalmas számba a következők tartalmát foglalja: Arnold Zweig: A zsidó a német jelenben, Jakob Wassermann: A küldetés: zsidója, Leon Blum (Páris): Zsidók és franciák, Bernard Shaw: Nyílt levél Henry Bernsteinhoz, Heinrich Mann: A feltámadó ország, Ottó Flake: Az antiszemitizmus és a jövő és Martin Buber: Farizeuskodás címmel. Közli ezenkívül a folyóirat Josef Trumpeldornnak: Port Artur és Galipoli című hátrahagyott irását. A megjegyzések rovataiban Emil Ludvig, a zsidók hivatásáról, L. Quidde a megboosátható és megbocsátáthatatlan antiszemitizmusról értekeznek. Előjegyezni az Uj Kelet könyvostályánál lehet. Ára 150 lej.

Uj könyv a kereskedelmi jogról. Érdemes és lényegtelő új jogász-könyv hagyta el a napokban a sajtót. Dr. Anca Justin kolozsvári törvényezési bíró „Drept Comercial“ címen 550 oldalon ismerteti a román kereskedelmi jogot, valamint az új váltó és eszdörtörvényét. A könyvet, mely egyben párhuzamot von a régi erdélyi és az új kereskedelmi jog között is az ítéletábla adta ki és 300 lejért kapható a könyvkereskedőkben.

Sulyos baleset. Joachim Nándorné 50 éves aradi asszonyt ma sulyos sérülésekkel beszállították a kolozsvári klinikára. Joachimné egy szénakazal tetejéről olyan szerencsétlenül esett egy vasvillába, hogy az mélyen alkotestébe hatolt. A sérült asszony a halállal vívdik.

Szabadiábra helyezték Daume Dezsőt. Megirtuk annak idején, hogy a kolozsvári ügyészség törvénybe ütköző cselekmény elkövetésének gyanúja alatt előzetes letartóztatásba helyezte Makkai József és Daume Dezső kolozsvári lakosokat. A vizsgálat során a Daume Dezső elleni vádak nem igazolódtak be és ezért a tegnapi napon az ügyészség szabadiábra helyezte. Makkai ügyének tisztázásáig továbbra is letartóztatásban maradt.

A Nőgyelet fejlődés bálja. A kolozsvári Isr. Nőgyelet idei bálja Erdély legsikerültebb mulatságának ígérkezik. A nőgyelet vezetősége már most megtett minden előkészületeket a nagyszabású fejlődéses bál méltó lefolyása érdekében. Kolozsvár elítje és a vidék java-zsidósága is eljön január kilencedikén a New-Yorkba, hogy ezen az uton is egy-egy téglával hozzájáruljon a létesítendő zsidó leányvárhozhoz. A városban egyébről sem esik szó, mint a fejlődés beszerzéséről és a méltó cél érdekében megrendező pompásnak ígérkező mulatságáról.

A kiránduláson kétféle módon lehet részt venni: I. Teljes ellátás hajón és Palesztinában, az összes hajó- és vasutjegyek, szálloda- és ellátási költségek, kirándulások Palesztinában, egyezőval teljes ellátás Konstancától Konstancaig: első osztályon ötvenezer font sterling, második osztályon harmincezer font sterling. II. Akik egyáltalán nem akarnak részt venni a palesztinai teljes ellátásban, résztvehetnek a kiránduláson olyformán, hogy csak a hajójegyet fizetik. A hajójegy ára oda és vissza: első osztály huszonegyezer lej, másodosztály tizenöt ezer lej. Az érdeklődőket felszólítjuk, hogy már ezen előzetes értesítés alapján is közöljék részvételi szándékukat az Uj Kelet szerkesztőségével.

Doktorráavatás. Ma, szombaton délbán 12 órakor avatják a kolozsvári román egyetemen az orvostudományok doktorává Steinfeld Dávidot, a zsidó Diákmenza három éven át volt gazdasági elnökét és az egyetemi Barisszia rós elsisijét. Kivüle még Blum Eila, Grünberg Erzsébet, Auerbach Izidor, Hermann Ferenc, Hirsch Simon és Wassermann Juris kerülnek avatásra.

* Átlandó friss pörkölésű kávék Atlantic Wesselényi u. l. Tea, kakao, gyarmatárak nagy raktára.

A Hakkínor zsidó zeneegyesület értesíti a tagjait, hogy a zenekari próbákat, kedden, csütörtökön és szombaton este félkilenc órakor tartja, a Tarbut zsidó liceum temesvári szobájában. Uj tagok még jelentkezhetnek.

Ukrán egyetemet állítanak fel Lengyelországban. Lembergől jelentik: Nagy feltűnést kelt itt dr. Roman Smalocki ukrán egyetemi tanár levele, amelyet Grabski közoktatásügyi miniszterhez intézett és amelyben egy ukrán egyetemet felállítását kéri. Smalocki egy névjegyzéket mellékel leveléhez azokról az ukrán professzorokról, akik hajlandók a lengyel kormánnyal együttműködni. Végül hangsúlyozza, hogy az egyetem lojálisan fog viselkedni, abban a reményben, hogy a lengyel kormány is támogatni fogja az ukrán egyetemet. Smalocki professzor levele annál meglepőbb, amennyiben az ukránok miadedig rendkívül tartózkodóan viselkedtek a kormánnyal szemben. A lengyel minisztertanács január 5-én dönt az ukrán egyetem engedélyezéséről.

Legszebb utleírások Ben Ami „Uj Palesztina (100 le) és „Európától-Ázsiáig“ (80 le) című illusztrált könyvei. Kaphatók az Uj Kelet könyvostályánál és minden könyvkereskedésben.

Kalózik ki akartak rabolni egy német gőzöt. Bombayból jelentik: A Kolombóba érkezett Nordmark német gőzös jelenti, hogy Cochintól négy órányira egymás mellett két hajóra talált, amelyek közül az egyik vészjelét adott, míg a másik a német hajó közelébe sietve távozott. A helyszínén maradt hajó legénysége közölte, hogy a hajót épp kalózik támadták meg, akik a fedélzeten található áru és pénz kiadását követelték, de a német gőzös feltűnése megmentette a hajót a kirablástól.

Paderewski zongorázás közben megsebesült. Párisból jelentik: Paderewski, a világhírű lengyel zongoraművész newyorki vendégszerplése alkalmából megsebesítette az egyik ujját. Amikor hevesen ráütött a pedálra, letörte az ujján kőrmet. Paderewski, annak dacára, hogy erősen vérzett a sebe, tovább játszott és csak a hangverseny befejezése után fordult orvosi segítségért. A híres zongoraművész még a háború előtt ujjait 5000 dollárra biztosította be. A háború után a biztosítási összeget megtízszerezte.

Figyelem!

Kárpitosok és kocsigyártók
keleiket legolcsóbban Back
Bernát áruházában szer-
rethetik be. Oradea-Mare,
P. Regina Maria No 1.

Breuer

Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete,
férfi és női keztyűk nagy választékban.

Cluj, Piata Unirei 8.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Éldólat- és huzexportőrök figyelmébe.
Mint a Spiegel Testvérek wieni bismányos cég megbízottjai, értesítjük a mélyen tisztelt exportőr és eszengyáros urakat, hogy a fenti cég címére szállított vagy szállítandó élöre vagy husra előleget adunk.

Banca Industrială și Comerțială S. A.
Ipar és kereskedelmi Bank R.-T.
Cluj, Str. Gen. Neulcea 2.

Hencsertakarók,
brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása **Back Bernát,**
Oradea-Mare, P. Regina Maria 1.

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részlete is. **Sternberg,** — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

HAIFA-ban
megnyílt

Czur Salom

pensio.

Olcsó és tiszta kiszolgálás. **ישר** magyar konyha.

Megnyílt a **Central Bar**

Pazar keleti pompával, teljesen újonnan berendezett helyiségek!

Röder duo
BEJAN

Kizárólag világvárosi attrakciók. Belépődíj és tányérozás nincs.

Kir. Udvar Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és brilliáns **ékszerek.**

Leghitelesebb gyárműnyu kar- és zsebórák. Ezüst evőeszközök és dísz tárgyak dus választékosan.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak. Telefon interurban 6-43 sz.

KÖZGAZDASÁG

Nem sikerült a Creditul Industrial külföldi kölcsönszerzési kísérlete

A Banca Nationala továbbra is elárkozó politikát folytat az ipari hitelekkel szemben

(Bucuresti-Bukarest, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak a pénzügyi politikának, amelyet Bratianu Vintila pénzügyminiszter jóvoltából a Banca Nationala folytat, egyik szomorú következménye a Creditul Industrial teljes megbénítása is. Ez az intézmény, melynek az a feladata, hogy az ipari vállalatokat olcsóbb kölcsönrel támogassa, — teljes tétlenségre van kárhóztatva. A Banca Nationala a Creditul Industrialal szemben is folytatja hitelmegszorító politikáját és az ipar szempontjából legszükségesebbnek mutatkozó összegeket sem bocsátja rendelkezésére. Hogy azonban a vállalatok hitelkérését legalább részben kielégítse és hogy ezekben a hitelekben a kisipart is valamiképpen részesítse a Creditul Industrial vezetősége, még a nyár folyamán azt a tervet vetette fel, hogy kölcsönkötvényeket bocsát ki, amelyeknek egy részét belföldön, egy részét pedig külföldön helyezi el.

Ezt a tervet többféle okból, de elsősorban a kormány ellenállása következtében nem lehetett megvalósítani. A Creditul Industrial ezután elhatározta, hogy az intézet aktivitását úgy fogja biztosítani, hogy háromszézmillió alap- tőkeemeléssel belföldön szerez tőkét, melyből főleg a kisipart fogja támogatni, megfelelő olcsó hitellel, míg a nagyiparnak szükséges hiteit külföldi kölcsönrel szerzi meg.

Az alap- tőkeemelés — mint ismeretes — nemrégiben megtörtént, még pedig sikerrel. A külföldi kölcsön megszerzésével pedig a Creditul Industrial Slavescu igazgatót küldte ki, aki egyuttal tagja volt annak a bizottságnak is, amely Washingtonban folytatott tárgyalásokat a háborús és háboru előtti román adósságok ügyében. Kiszivárgott hírek szerint azonban Slavescu egyetlen előnyösnek ígérkező kölcsönajánlatot sem hozott haza a Creditul Industrial részére és így a külföldi kölcsönkeresés eredménytelenül végződött.

Hogy a Banca Nationala rideg magatartása a Creditul Industrialal szemben mennyire megbénítja ennek az intézetnek működését, jellemző, hogy az elmúlt év folyamán többszáz kérvény érkezett a Creditul Industrial vezetőségéhez, amelyekben az iparvállalatok kérnek kölcsönöket. A kérvényeket nem is vették tárgyalás alá egyszerűen azért, mert a Creditul Industrialnak nem állott módjában a hiteleket megszavazni, helyesebben hiába szavazta volna meg, folytatni egy sem tudta volna a vállalatok által kért kölcsönöket, viszont elutasítani sem akarta a kéréseket, miután azok minden tekintetben megfelelnek a szükséges feltételeknek és így jogosan igényt tarthatnak a Creditul Industrial hitelére.

Újabb hárommillió vámbírsági pör a kolozsvári itélőtábla előtt

Huszonkettedikén hirdetik ki az ítéletet a szatmári Mezei-cég vámműgyében

(Cluj Kolozsvár, december 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári itélőtábla Marzescutanácsa ma újabb nagyarányú vámbírsági pert tárgyalt. Ez az ügy, melynek alperese a Mezei-cé szállítótársulat, több mint három éve húzódik és végső fokon a kolozsvári itélőtábla fogja kimondani az ítéletet. Az ügy előzménye a következő:

Még 1922-ben történt, hogy több szatmári kereskedő megbízta a Mezei-szállítócéget arra, hogy Budapestről egy vagon textilárut szállítson le Szatmára.

A Mezei-cég eleget tett a megbízásnak és az áru elvámolás céljából a szatmári vámhivatalhoz került, ahol — a vád szerint — a Mezei-cég megakart a vesztegetni az egyik tisztviselőt, hogy a textilküldemény egy részét ne vámolja el a megfelelő tarifa szerint. A vesztegetési kísérlet a tisztviselő ellenállása folytán nem sikerült és a küldeményt a vámhivatal elvámolta.

Néhány nappal később a vámhivatal főnöke revíziót tartott és akkor kitűnt, hogy a szállítmányból több csomagot elvittek anélkül, hogy a vámilléteket a szállító cég megfizette volna. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és a vámspektor hárommillió lej bírságot rótt ki a Mezei-cégre. Ezt a bírságot a vámgazgatóság, később pedig a törvényszék is helyben hagyta.

A mai itélőtáblai tárgyaláson a szállítócéget két bukaresti ügyvédén kívül dr. Fischer Tivadar, dr. Fábíus Sefán, dr. Stan Virgil, dr. Tripa Ion és dr. Ciurdariu kolozsvári ügyvédek képviselték, míg a kincstár részéről dr. Xantopoi Constantin és az ügyben szereplő vámspektor képviselték a vádat.

Az ügy ismertetése után dr. Fischer Tivadar tartott a védelem nevében közel kétórás beszédet, melyben bizonyítani igyekezett a kirott bírság jogtalanságát. A kincstár képviselője ezzel szemben a vámszalás beigazolását hangsúlyozta és kérte a törvényszék ítéletének meg erősítését.

Hosszas replikázások után az itélőtábla tanácsa a tárgyalást berekesztette és bejelentette,

hogy az ítéletet december 22-én fogja kihirdetni. Az ítélet elé nagy várakozással tekintenek kereskedelmi körökben.

 # Az új postatarifák nem lépnek életbe január elsején. Bukarestből jelentik: Az „Argus” értesítése szerint az új postai tarifák életbeléptetése halasztást szenved, mert az előkészítő munkálatok még nem fejeződtek be és január elsejéig már nem is készülhetnek el.

 # Megszüntetik a CFR kerületi igazgatóságokat. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága hivatalosan közli, hogy január 1-ével a vasuti üzletvezetőségek, illetve kerületi igazgatóságok megszűnnek. Helyükbe ugynevezett Directiunea de Exploatare lesznek. Ez az átszervezés a CFR autonómiájával áll összefüggésben.

 # Marosvásárhelyi céghivatali hírek. A marosvásárhelyi céghivatalnál az alábbi változásokat jegyezték be: „Muresiana” Takaré- és Hitelintézet rt.-nál Antal Demeter és Salagean János igazgatósági tagságát és cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. — Schotter Lajos Első Műalmát a törvényszék bejegyezte. Cagtulaji donos Schotter Lajos. — A Marosvásárhelyi Takarékpénztár merourea-niraji fiókját bejegyezték.

 # Hetvenmillió métermázsza répát dolgoztak fel a cseh cukorgyárak. Prágából jelentik: A csehszlovák nyerscukorgyárak legnagyobb-része és a vegyes vállalatok már befejezték a munkálatokat, illetőleg a munkák befejezése előtt állnak úgy, hogy az idei cukorfeldolgozó kampány befejeződik még december havában. Januárban már csak egy néhány nagy gyár marad üzemben. Csehszlovákiában eddig 70 millió métermázsza répát dolgoztak fel, ami a tavalyi répamennyiséget 2 és háromnegyedmillió métermázszaival mulja felül. Az összrőpatermés még nem állapítható meg, azonban 85-87 és félmillió métermázszaival számolnak, amely 1 és háromnegyedmillió cseh korona pénzürtéket képvisel.

 # Még kilenc ország nem rendezte amerikai háborús tartozását. Newyorkból jelentik: Még kilenc ország van, amely Amerikával szemben nem rendezte háborús adósságait. Ezek: Ausztria, Franciaország, Románia, Görögország, Oroszország, Jugoszlávia, Örményország, Libéria és Nicaragua, Franciaország 4.210.556.940 dollárral tartozik Amerikának.

 # Kereskedelmi máramarosi ke-
ről jelentik: A máramarosi kereskedők negyven Mihály Gábor prefektus vezetésével egyen lépéseket a vándorlás elleni és iparkaméget Basca tanhig megígérte interven-
 # A budape-
működését. Buda-
pénzverde január 1-

Dec

A lej: Zürichben

posten —, Bécs

Kolozsvár. A

ben indult, délután

ült. Az árfolyamok

Bécs 30 30-30

post 327-330, Pár

41-70, Newyork 2

1046, Milánó 8-70-

Zürich. Zárlat

308-05, Newyork 5

1915-00, Milánó

post 72-50, Belgrá

Vareó 52 00, Bécs

Bukarest.

51-00, London 10-

8-70, Zürich 41-6

Budapest —

Bukarest. Va-

marka 51-00, lev

sterling 1035, fran

41-00, olasz lira

384, dollár 215-50

schilling 30 50, ma

8-30, b lga frank 9

.....

SZÍNHAI

MAG

Magyar

Szombat d. u 4 k

árakkal Soro

Szombat este: Orlo

László és It

helyárkkal.

Vasárnap d. u. fél

Mérsékelt hé

Vasárnap d. u. 6 k

téka (Ujdon

kal Szozat

Vasárnap este fél

osztással. K

Lászlóval, Na

Hétfő: A szerelem

51 sz. A. Sc

MOZ

Select-mozg

„A sziv koméd

ma az arisztokr

ben a szép Lil

Urania-moz

„Az erő király

nás. Az utolsó

Főszerepben Sa

Apollo-moz

„Kanadai csem

ügyi kalandor

szerepben Will

Rendkívü

l-a szines f

Selyem elejt

mabb kivi

WEISS

kalap-

ban, Cluj, Ca

Höfer hintőpor és szappan ideális gyermekápolók

Kereskedelmi és iparkamarát kérnek a máramarosi kereskedők. Máramarosszigetről jelentik: A máramarosszigeti iparosok és kereskedők negyventagu küldöttsége fölkereste Mihály Gábor prefektust, hogy megkérjék, tegyen lépéseket a városban felállítandó kereskedelmi és iparkamara érdekében. A küldöttséget Basca tanhigazgató vezette. A prefektus megígérte intervencióját.

A budapesti pénzverde megkezdte működését. Budapestről jelentik: A magyar pénzverde január 1-én megkezdte működését.

TÓZSDE

December 18-án

A tej: Zárlatban 240 50, Párisban 12 80. Budapestben —, Bécsben —

Közezevár. A piac az üzletlenség jegyében indult, délutánra azonban némileg megszilárdult. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30 30—30 60, Prága 6 33—6 40, Budapest 327—330, Páris 7 80—7 90, Zürich 41 50—41 70, Newyork 213 00—215 00, London 1044 10 16, Milánó 8 70—8 75.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 30, Amsterdam 208 05, Newyork 517 75, London 2511 50, Páris 1915 00, Milánó 2083, Prága 1535 00, Budapest 72 50, Belgrád 913 50, Bukarest 240 50, Várad 52 00, Bécs 73 00.

Bukarest. Davizák: Páris 7 85, Berlin 61 00, London 1044, Newyork 215 00, Milánó 8 70, Zürich 41 60, Bécs 30 50, Prága 6 38, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, német márká 51 00, leva 1 54, török líra 115, font sterling 1035, francia frank 8 10, svájci frank 41 00, orosz líra 8 85, drachma 2 85, dinár 884, dollár 215 50, lengyel forint 26 00, osztrák schilling 30 50, magyar korona 31 00, cseh korona 8 30, bolgár frank 9 60, holland forint —

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Magyar Színház heti műsora.

Szombat d. u. 4 kor: Peer Gynt (Mársékel hely. Árkhal Sorozat 155)

Szombat este: Orlov (18. ódszor Lenyvel, Neményi, László és Ibász I. B. rletszánat. Reudes helyárral Sorozat 156)

Vasárnap d. u. fél 3 kor: M. daráz (Neményivel. Mársékel helyárral. Sorozat 157.)

Vasárnap d. u. 6 kor: A szerelem és a halál játéka (Ujdonság, 2 ódszor. Reudes helyárral Sorozat 158)

Vasárnap este fél 9 kor (Leányvásár (Uj szereposztással. Karácsonyi, Neményi, Ibász és Lászlóval, Napibérlet 50 sz. B. S rozat 159)

Hétfő: A szerelem és a halál játéka (Napibérlet 51 sz. A. Sorozat 160)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Szombat, december 19. „A szív komédája”. Szentimentális dráma az arisztokraták életéből. Főszerepben a szép Lil Dagover.

Urania-mozgó. Szombat december 19. „Az erő királya”. III-ik rész, 10 felvonás. Az utolsó és legérdekesebb rész. Főszerepben Samson (Luciano Albertini).

Apollo-mozgó. Szombat, december 19. „Kanadai csempészek”. Szenzációs bűnügyi kalandor dráma 5 felvonásban. Főszerepben William Russel.

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej
Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Szenzáció Vasárnap

Kanáleső

Karácsonyi reklam-kiállítás.

- Csiszolt boros pohár ..... Lei 3 60
- Lisztős, toros, vizes készlet Lei 40 60 66
- Duplaerős porc, tányér..... Lei 18 50
- 6 sz. mélyes karlsbadi porc. kompott készlet ..... Lei 156—
- 6 személyes karlsbadi porc, étkezési készlet, 26 drbos, komplett Lei 1250—
- 6 pár sines karlsbadi porc. eszeze aljjal ..... Lei 150—
- 1 pár porc készletű eszeze aljjal 20—
- 12 személyes valódi karlsbadi porc. 58 drb. étkező készlet... Lei 3056—

Valódi Berndorfi alpacca evőeszközök

10% engedmény
az itt fol nem sorolt árukból, csak karácsony előtt.

Moskovits & Comp

Cluj, Calea Regele Ferdinand 23.
a főpostával szemben.

NYILTTÉ

E rovatban közöltekt a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

Az érdekeltektel közöljük, hogy Schwimmer János cégünköt a mai napon megvált és így sem üzletötésre sem inkasszóra többé feljogosítva ninc.

Oradea Mare, 1925 december 19.

„Venus” fehérnemű üzem
Oradea-Mare, Nagy piac-tér 5.

Papirkereskedők figyelmébe!

Crepp papirt, német gyártmány, GLO-RIA jegűt, vegyes színekben teke osontant — **8 lejért**
ajánlok az raktáron Postai szállítá-nát utánvét ellenében. — Jónás Károly, papirkereskedő Doj.

„KASOL „MIRJAN”

kés nélküli berotváló por. Garantált prima minőségű, ujonnan preparálva. Az a cot egyáltalán nem csúpi, és tökélsévé teszi. Oros és kiadó. Kaphat bérny nagy mennyiségben **SPITZ SÁMUEL** fest kkereskedőrel Oradea-Mare. **Kérjen ajánlatot.**

Hirdessen az Uj Keletben

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

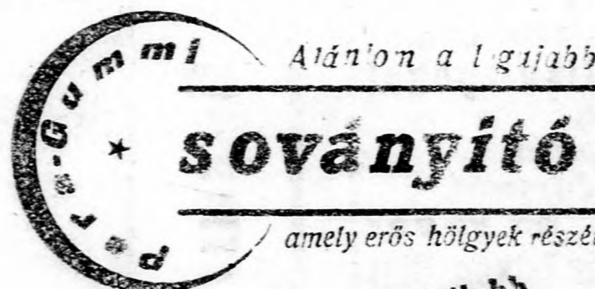
cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjeggy olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgöncim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

Hölgyek figyelmébe

soványító hasfűzőket

amely erős hölgyek részére valódságos soványító szert jelent.

Melltartók 85 leitől fellebb.

Állandóan raktáron tartok a járt készítményű **hasfűzőket**, amelyek már 250 leitől kaphatók.

Kézimunka osztá yomban mindenféle **keilm** és **gobelin** munkák kaphatók.

E. Rosenzweig, Str. Reg. Maria 6.

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

APRÓHIRDETÉSEK

Házitanítónak havi ezer-öttszáz forintért ajánljuk középiskolai végzettséggel román magyar német nyelvtudással rendelkező fiatalember. Cim a kiadóban. 379

Pázkagépek teljes felszereléssel, üzembételek állapotban, jutányosan eladó. Targumurei izr. bitkőség, Str. Gen. Gigerescu 22. 368

Keresek a belvárosban egy különbejárta bútorozott szobát december 19-án. 2-ig terjedő időre. Címet a kiadóhivatalba kérem.

Ha ön
művészi
Blondel
és más kereteket ohajt venni, olvételten keresse fel

SOMLYAI MIHÁLY
keretkészítő és aranyszerző műhelyét Kolozsvár, Strada Iuliu Maniu 7. szám.
Üvegáruháza
Kossuth Lajos-u. 4.

Műhímezőműhely.
Elvállalom zsidótemplomok tóra könyveinek, asztalok, estélyi ruháknak, p. ravánoknak, divánpárnáknak és mindenemű kezimunkáinak aranyat, ezüsttel vagy sepryemmel való műhímzését a legújabb, eredeti francia hímzési módszerrel is. — Nagy Matild, Strada Tunailor (Zapolya u) 17 a.

Az illi (Maro ilye) vasúti vendéglő eladó. Érekezhetsen Kohn J. nás Fial cégéni, Déva. 373

Jubbél schleimoló nőt keresek, aki szurrozáshoz és exportáláshoz is ért. Ajánatok: "Perlecszak tudás" jellegre a kiadóba kérek. 365

Ezüstöt!
a legmagasabb nani áron vásárol a Faamul ezüsttáru és evészközügyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Különbejáratu szépen bútorozott szoba villátan kiadó. Cim a kiadóban. 378

MECHANICA
papíripari vállalat, -- Timișoara
II., Str. Titu Maiorescu No 1.
Ajánlja gyártmányait se-lyem, bársony, clot, v. lamin maché alárcokban, confetti, ser-serpente, holabda, pspirtrombita, jux sptákban, papírernyőkben stb.
FARSANGI CIKKEKBEN.
Csak viszontelárusítóknak.

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.
בשר ועלבווארין פארקוי
ערוגות אלעקטרוני ועלבווארין
פארקוי פארקוי פארקוי פארקוי
פארקוי פארקוי פארקוי פארקוי

PARFUMS · POUDES · LOTIONS
L.T. PIVER
AZURÉA FLORAMYE
POMPÉIA TRÉFLE INCARNAT

Haznájunk kizárólag
PLANTOL
legjobb növényzsi, mert ez
Hszin, egészséges és kiasós!
Főbiztosító Fuchs Benjamin nagyváradi
Körbéli felügyelete alatti részelt, szigorúan
orvosi vizuális előírás szerint.
Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Iuliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Gajzágó Márton
Cluj, Str. Regina Maria No 24.
Késses, mőkészorús, műszerész, nickelozó tolep.
הלפים ונה איממע
לאנער אים לאנער

Nevelőül bismennevidare 2-3 gyermek mellé egy frankfurti valudista. szorény fuetésre is, anonyben oit alkalmat nyi na a sechitést megtanulni. Megkeresések kéretek "Frankfurti" jelige aett e lep kiadóba. 374

Maganjáró öntvényeket nyar en és megmunkálva szállit Friedrich Testvérek szeggyára, Timișoara. 1819

Hölgyek figyelmébe!
Str. Iuliu Maniu modern aszannak, tambourir szesztek, kizárólag elcsendit anyag s készit-mány, L'Oreal-Henné minden szinben kap-bat. Megrendelést vi-lékre is eszközök. Vá-gott haját kicsinyben te nagyban veszek. —
Kossa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

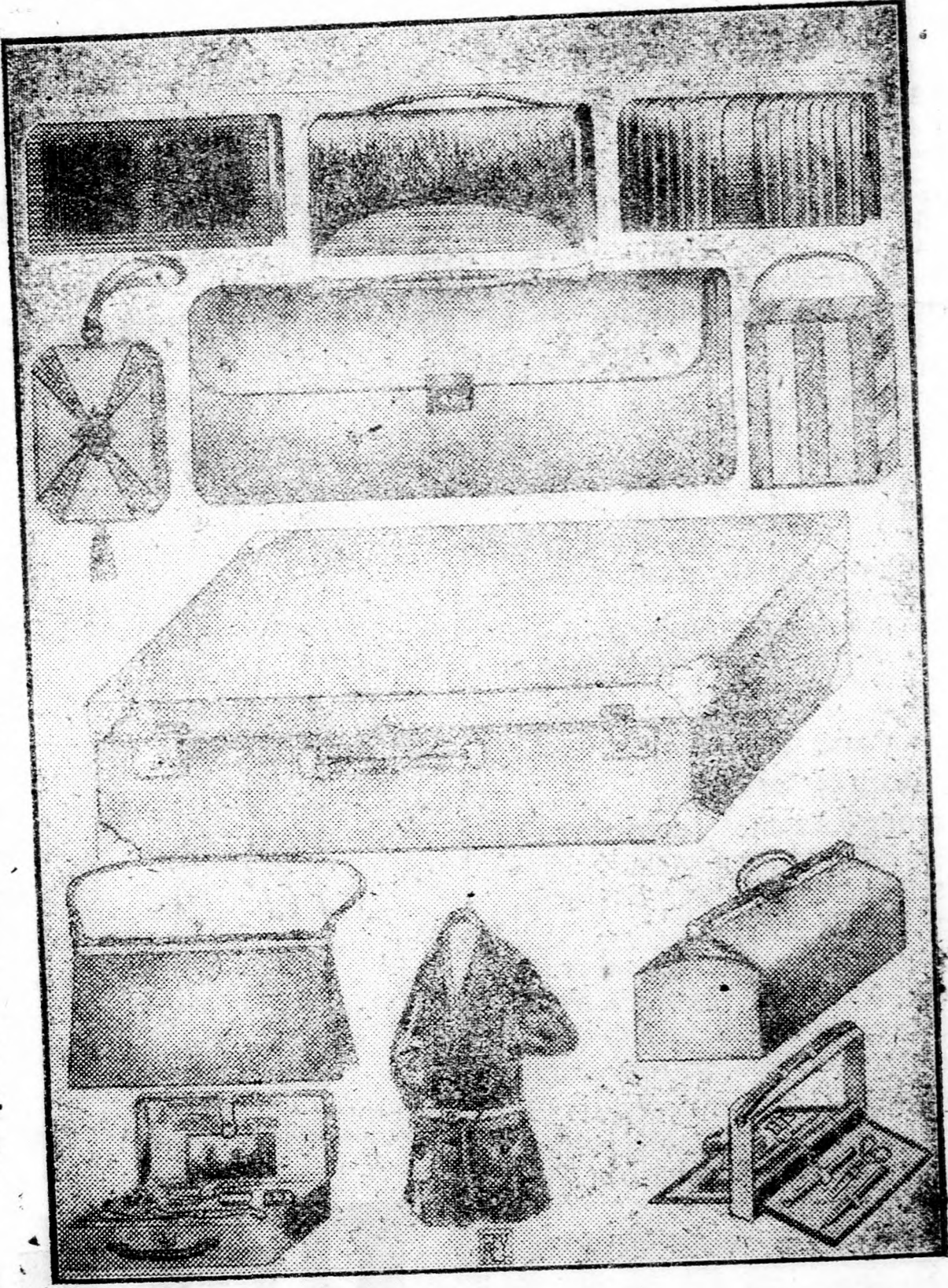
O th. kóser fiiss li aszur kapbató. Kilója 125 lei. Hosszu-u 26. 375

Férfikalapokat fest, tisztít, formál, és vasal!
Fehér István, Cluj
Str. Memorandului 21. Redout épület

A Széchenyi-téren 2 gar-zon szota irodának, Orvosi rendelőnek, vagy garzon lakásnak kiválóan alkal-mas, méltányos leépés-sel, 3 éves sz rződéssel és olcsó bérel, azonnalra átadó. Cim Széchenyi-tér 25. 376

A december havi propaganda kedvezményünk minden cikkünkre vonatkozik: um. bőrdöngők, bőrdiszműáruk, bőrmankürök, bőr varróeszközök, aktatáskák, bőrkalapok, bőrkabátok sth.

10% kedvezmény december hónapban.

10% kedvezmény december hónapban.

Bőráruipari Rt.

Oradea-Mare. Románia legnagyobb lerakata. Cal. bórárugyáranak eluji Reg. Ferd. 2.
Intervenciónkra gyárunk igazgatósága az eddigi gyári árakból 10% kedvezményt nyújt december hónapban. A raktáron levő áruk termelési költségen lesznek ki-árusítva a t. vevőközönségnek.

Barokkosság Klud.
Kivétel és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baroz
J. Pop. (Brassay-utca) 10
Kékes Nyomda- és Kinyitólépti S.-T.
Kékes Nyomda- és Kinyitólépti S.-T.
Kékes Nyomda- és Kinyitólépti S.-T.

1925 december 21 Hétfő

A nemzetközi

Gömbös Gyula legutóbbi igazi fajvédő módra Népszövetség tanácsa korántsem nevezhető a gével megalkotott szónoklaton, mindenestre rajta és általa a fajvédő vesztésre és következtetendő szempontjait. Az a kisebbségi sorsba ker-jogainak megvédelmezés-türhető intézménynek gika szerint azotós az amely viszont az any-kiszolgáltatja a zsidósá-hol itt a ráció! Mert h-ges zsidó maffia, akkor szor felhánytorgatott e-telezhető fel, hogy mig-sorsban szenvedő magy-kezelve ugyanezt a mag-nyének dobja oda. Nyil-erősen sántikál Gör-amelynek különben k-nevezett tiszta észhez-gyűlöletnek sához a-is szüksege észokkra-ritson és megtéveszse

Gömbös a maga persze arra sem gon-doz, hogy a maffia, mely állit-denre kész eszköze, dőságot is kisebbség-néprétegnek, mely p-s mindenkori reakci-bősök maffiájával sz-hogy a maffia elnev-szövetségre, mert ő-tosuló tettrékész f-maffia elnevezésre e-tani igazság az, ho-kal, amelyeket legi-nak, rendszerint m-olyanokat, akikbe-ezek a tulajdonság

Ha Gömbös ve-ságot és főleg bá-ide Erdélybe, isko-kal agyonnyomor-megtudhatná tölük-maffia: a Népszö-bizonyult kárhoza-szemponyjából, ho-eréllyel védelmez-tedeket. Csodálat-a Népszövetség, m-nak nevez, ezide-zsidók elleni iz-meg sem kísérelt-szivük mélyén o-talmi szóval ava-lem ügyébe. Ism-annyira hangozt-ritást, abszurdur-a népszövetségi-eltűri éppen G-országok zsidó-Hiába, kevés a-dalközásaiban, r-Természetesen a-megváltoznék-üket hívják m-amely mindene-mukra s kielég-sokat, melyek-mint inkább a-nincs módunk-beli magyarság-esetben melyik-égesnek: a G